

โครงการยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒

.....

ผู้รับผิดชอบโครงการ อาจารย์ ดร.กนกพิชญ์ วิชญวรนนท์

๑. โครงการ พันธกิจสัมพันธ์เพื่อการออกแบบการสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่การเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยว
ชุมชนบูรณาการความเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกสู่ความยั่งยืน

๒. กิจกรรม
- ๑) ศึกษาศักยภาพและความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดงละคร คลองคล้าและ
บึงศาลเพื่อเชื่อมโยงความพร้อมชุมชนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก
 - ๒) พัฒนารูปแบบการสื่อสารด้วยการจัดทำสื่อการท่องเที่ยว
 - ๓) พัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่สินค้าชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน

๓. ปัญหาท้องถิ่น

การท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดนครนายกกับการตัดสินใจในการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเกิดจากสาเหตุ
หลากหลาย การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนนั้นแม้จะมีจุดเด่นหรือทรัพยากรดี ๆ อยู่ในชุมชนแล้วแต่เพียงนี้ยังไม่พอ
ก่อนอื่นต้องเข้าใจในเบื้องต้นก่อนว่าทำไมนักท่องเที่ยวจึงเดินทางมา อะไรที่นักท่องเที่ยวคาดหวังที่อย่างน้อยเป็น
พื้นฐานว่าพวกเขาจะได้รับเมื่อเดินทางมาถึงแหล่งท่องเที่ยว ทำอย่างไรให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางมายังชุมชนท่องเที่ยว
ชุมชนนั้นๆ ต้องมีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจและแน่นอนว่าเมื่อมาแล้วต้องเกิดความประทับใจกลับมาท่องเที่ยวอีก

ตำบลดงละคร อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก มีศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากหลักฐานที่ผู้คนได้นำ
เอาภาพเคลื่อนไหว ตลอดจนภาพถ่ายมาลงในโซเชียลมีเดียเป็นจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวความล้ำลึกของ
ตำบลดงละคร ซึ่งส่งผลให้ภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวชุมชนไร้ทิศทาง ซึ่งตำบลดงละครมีเคยเป็นเมืองท่าที่สำคัญใน
สมัยโบราณช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๘ โดยเป็นเมืองทางผ่านในการติดต่อค้าขายระหว่างจีน อินเดีย และเปอร์เซีย ซึ่งมี
การซื้อขายสินค้าแลกเปลี่ยนวัตถุดิบกัน โดยในส่วนของตัวเมืองดงละครเอง ได้รับอิทธิพลจากเขมร โดยขุดพบโบราณวัตถุ
พวกกำไลและพระพุทธรูปสำริดศิลปะแบบชาม แคร่งปั้นดินเผา และลูกปัดต่างๆ หลังจากเมืองดงละครโบราณได้ล่ม
สลายไป ต่อมาก็ได้มีชาวบ้านเข้ามาอยู่อาศัยในบริเวณนี้ โดยมากมีอาชีพทำการเกษตร ซึ่งระหว่างทำการเกษตรมีการขุด
ดิน ชาวบ้านก็ได้ขุดพบของโบราณเรื่อยมา จนกระทั่งในปี ๒๕๑๕ได้มีการขุดแต่งเมืองโบราณดงละครอย่างเป็นทางการ
โดยนักวิชาการ โดยนายพิสิฐ เจริญวงศ์ ซึ่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากรในขณะนั้นได้ดำเนินการขุดแต่งและอนุรักษ์
เมืองนี้มาเป็นลำดับ และได้พบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงการอยู่อาศัยของผู้คนในยุคพุทธศตวรรษที่ ๑๓-๑๕
เช่น พระพิมพ์เนื้อเงิน ศิลปะแบบทวารวดี เครื่องปั้นดินเผา เครื่องเคลือบสีน้ำตาล เครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์ถังและ
ซ็อง รวมทั้งลูกปัดแก้วหลายสี ลูกปัดแบบลูกตา (eye beads) ลูกปัดสลับสี (mosaic beads) ลูกปัดหินคาร์เนเลียน
และอะเกต ภาชนะดินเผาบางชิ้น มีนักวิชาการบางท่านให้ความเห็นไว้ว่าเป็นของเปอร์เซีย ลักษณะเป็นเครื่องเคลือบสี

ฟ้าอ่อน คาดว่ามาจากเมืองซีราฟของอิหร่านและเมืองบาสร่าของอิรัก ซึ่งเครื่องปั้นดินเผาลักษณะเดียวกันนี้เคยพบที่ แหลมโพธิ์ อำเภอยะโฮรา จังหวัดสุราษฎร์ธานี แสดงให้เห็นว่า เมืองดงละครน่าจะเป็นทางผ่านของการค้าจากทางภาคใต้

ตำบลหนองแสงเป็นตำบลที่มีชาวไทยพวนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ไม่ต่ำกว่า ๑๖๐ ปี ซึ่งตรงกับรัชสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่เดิมเป็นป่าดงดิบและมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ในฤดูฝนจะมีฝนตกมากน้ำหลาก จึงมีชาวไทยพวนกลุ่มหนึ่งอพยพไปตั้งบ้านเรือนอยู่บนที่สูง เป็นบริเวณที่ไม่มีเนื้อแข็งขึ้นอยู่หนาแน่น ซึ่งเรียกว่า ดันแสงหรือตันชุมแสง และตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านหนองแสง" ต่อมานำมาตั้งเป็นชื่อตำบล "หนองแสง" ในปัจจุบันตำบลหนองแสง เป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอบางพลี ซึ่งประกอบด้วย ๙ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านคลองคล้า, บ้านโคกกระชาย, บ้านหนองหัวลิงใน, บ้านเนินหินแร่, บ้านหนองแสง, บ้านสันป่าตั้ง, บ้านหนองหัวลิงนอก, บ้านบุงเซ้, บ้านเหล่าเต็น

วัดศรีมงคล(วัดบ้านคลองคล้า) เป็นวัดที่มีการจัดทำสื่อนำเสนอปริศนาธรรม แต่ยังคงขาดการถอดบทเรียนประวัติความเป็นมาของผู้สูงอายุในชุมชน และขาดการพัฒนาด้านการนำเสนอสื่อเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะมาเที่ยวไม่มีความสะดวกในการรับทราบข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนอย่างแท้จริง

บ้านหัวหมอนคลอง ๑๕ ตำบลบึงศาล อำเภองครักษ์ มีต้นตะกูลมาจากปัตตานี มาอยู่แถวคลองแสนแสบมีนบุรี แล้วย้ายถิ่นฐานมาอยู่อำเภอ องครักษ์ อยุธยา รัชกาลที่ ๕ ซึ่งสมัยนั้นแถวตำบล บึงสาน เป็นป่ามีช้างเยอะมากและต่อมาทางราชการได้แบ่งเขตการปกครองเป็นตำบลหมู่บ้าน หมู่ที่ ๓ บ้านหัวหมอนคลอง ๑๕ เกิดจากการขุดคลองชลประทานเอาดินที่ขุดมาถม เป็นดินสูงคล้ายหมอน ซึ่งเรียกต่อมาว่า หัวหมอน จึงกลายมาเป็นชุมชนหมู่บ้านหัวหมอนคลอง ๑๕ ชุมชนหัวหมอนมีวัฒนธรรมอาหารอิสลามที่มีเอกลักษณ์ เช่น ข้าวหมก ซุปหางวัว ขนมอาซุรอ มีมัสยิดที่มีประวัติสมเด็จพระเทพฯเสด็จเยี่ยมชุมชนที่มี ๒ ศาสนา การแสดงที่เป็นวัฒนธรรมการเล่นแบบอิสลาม เช่น ลิเกฮูลู การรำปารีก็ปัด เป็นต้น ซึ่งบ้านหัวหมอน ได้รับคัดเลือกให้เป็นชุมชนดีเด่นด้านการการท่องเที่ยววิถีวิถี แต่ยังคงขาดส่งเสริมในการนำเสนอสื่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่สินค้าชุมชนที่มีอยู่มากมาย

จากประวัติความเป็นมาดังกล่าว ความจำเป็นต้องนำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศ ที่ต่างสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรม และสัมผัสวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ตลอดจนอุดหนุนสินค้าการท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาความยากจน และเพื่อการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก และเพื่อให้ความสำคัญในการนำเอาวัฒนธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งในตัวผลิตภัณฑ์หรือบริการการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง ซึ่งสอดคล้องกับกระแสเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมจะต้องประกอบด้วย

๑. ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์
๒. โบราณคดีและพิพิธภัณฑ์
๓. งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิม
๔. ศิลปะ ทัศนกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้นและแกะสลัก
๕. ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่างๆทางศาสนา
๖. ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์
๗. ภาษาและวรรณกรรม

๘. วิธีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร

๙. ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน เทศกาลต่างๆ

๑๐. ลักษณะงานและเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

๔. ผลผลิต

๑. เอกสารการศึกษาประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์
๒. สื่อวีดิทัศน์เรื่องราวความเป็นมาจากผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
๓. รูปแบบการบูรณาการความรู้ วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร ฯลฯ
๔. แอปพลิเคชัน และคู่มือการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการท่องเที่ยว

ผลลัพธ์ ชุมชนร้อยละ ๗๐ มีรายได้เพิ่มขึ้น

พื้นที่และเป้าหมาย

๑. บ้านหินสามก้อน หมู่ ๕ และบ้านหนองปรือ หมู่ ๑๓ ตำบลดงละคร อำเภอเมือง
 ๒. บ้านคลองคล้า ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี
 ๓. บ้านหัวหมอนคลอง ๑๕ ตำบลบึงศาล อำเภอองครักษ์
- และ คณาจารย์ นักศึกษา ประชาชน จำนวน ๗๐ คน

๕.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สื่อวีดิทัศน์ที่ให้นักท่องเที่ยว เยาวชน ประชาชนทั่วไป และองค์กรต่างๆ ได้เรียนรู้ก่อนการ และเชื่อมโยงไปในจังหวัดนครนายก
๓. ชุมชนมีศักยภาพในการผลิตสินค้าท่องเที่ยว (เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร ฯลฯ) เพื่อสร้างรายได้อย่างยั่งยืน
๔. แอปพลิเคชันฯ ทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตลอดจนนักท่องเที่ยวและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจการใช้สื่อออนไลน์ เพื่อการบริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงสร้างสรรค์

๕.แผนการดำเนินงาน

วิธีการ / ขั้นตอนการดำเนินงาน	ไตรมาส ๑			ไตรมาส ๒			ไตรมาส ๓			ไตรมาส ๔		
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
๑.อบรมและศึกษาศักยภาพ และความพร้อมในการเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม							↔					
๒.อบรมเชิงปฏิบัติการ ค้นหาอัตลักษณ์ชุมชน (Brand Story)							↔					
๓. อบรมเชิงปฏิบัติการการ ค้นหาวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และหัตถกรรม								↔				
๔.อบรมเชิงปฏิบัติการการ พัฒนารูปแบบการสื่อสารด้วย การจัดทำสื่อการท่องเที่ยว									↔			
๕.อบรมเชิงปฏิบัติการการ พัฒนาศักยภาพสื่อออนไลน์										↔		
๖.อบรมเชิงปฏิบัติการการ จัดทำแผนการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม											↔	
๗.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม												↔

๗ .รายชื่อผู้ร่วมดำเนินงาน

ดร.พัฒนาพงษ์	จันทร์ควง
ผศ.ปัทมา	สารสุข
ดร.วรลักษณ์	เชียวมีส่วน
อาจารย์สาวิตรี	คุ้มทะยาย
อาจารย์อภิศักดิ์	คู่กระสังข์
อาจารย์รุ่งเรือง	มุศิริ
อาจารย์ราชนัย	แพ่งประเสริฐ
สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม	
สาขาวิชานิติศาสตร์	
สาขาวิชาการตลาด	
สาขาวิชาการจัดการค้าปลีก	
สาขาวิชาการจัดการทั่วไป	

๘. วิธีประเมินผลโครงการ

๘.๑ แบบสอบถามก่อนและหลังการดำเนินโครงการ

๘.๒ แบบสัมภาษณ์

๙. แผนการดำเนินงานโครงการต่อเนื่องในปีถัดไป

๙.๑ การพัฒนารูปแบบสื่อนำเสนอฯ ให้มีหลายมิติ

๙.๒ จัดหาช่องทางการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและขยายขึ้น

๙.๓ การประชาสัมพันธ์สินค้าชุมชนเชิงวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน

๙.๔ การสร้างเอกลักษณ์หรือความโดดเด่นของสินค้าการท่องเที่ยวและตรงตามกลุ่มเป้าหมาย

๙.๕ การสร้างเครือข่ายการสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

.....